

REPUBLIKA SLOVENIJA
ZAGOVORNIK NAČELA ENAKOSTI

Redno letno poročilo za leto 2022

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

- 1.1** Ocene diskriminatornosti predpisov
- 1.2** Priporočila Zagovornika Vladi
- 1.3** Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj
- 1.4** Svetovanje, informiranje in podpora
- 1.5** Sodelovanje Zagovornika z Vlado
- 1.6** Splošni in posebni ukrepi za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja

Ministrstva in druge institucije

MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO, SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI (MDDSZ)

MINISTRSTVO ZA FINANCE (MF)

MINISTRSTVO ZA GOSPODARSKI RAZVOJ IN TEHNOLOGIJO (MGRT)

MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO (MZI)

MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE, ZNANOST IN ŠPORT (MIZŠ)

MINISTRSTVO ZA JAVNO UPRAVO (MJU)

MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO IN PREHRANO (MKGP)

MINISTRSTVO ZA KULTURO (MK)

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE (MNZ)

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO (MORS)

MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR (MOP)

MINISTRSTVO ZA PRAVOSODJE (MP)

MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE (MZ)

MINISTRSTVO ZA ZUNANJE ZADEVE (MZZ)

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

URAD VLADE ZA NARODNOSTI

URAD VLADE ZA OSKRBO IN INTEGRACIJO MIGRANTOV

URAD VLADE ZA SLOVENCE V ZAMEJSTVU IN PO SVETU

SLUŽBA VLADE ZA DIGITALNO PREOBRAZBO

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

DRUGI DRŽAVNI ORGANI, LOKALNE SKUPNOSTI, NOSILCI JAVNIH POOBLASTIL IN PRAVNE OSEBE

LEGENDA

Področja družbenega življenja, kjer morajo državni organi, lokalne skupnosti, nosilci javnih pooblastil ter pravne in fizične osebe spoštovati prepoved diskriminacije.

Delo in zaposlovanje

- Pogoji za dostop do zaposlitve, samozaposlitve in poklica (vključno z izbirnimi merili in pogoji zaposlovanja, ne glede na vrsto dejavnosti in na vseh ravneh poklicne hierarhije, vključno z napredovanjem);
- Dostop do vseh oblik in do vseh ravni karijerne orientacije in svetovanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja in usposabljanja, nadaljnega poklicnega usposabljanja in preusposabljanja, vključno z delovno prakso;
- Zaposlitveni pogoji in pogoji dela, vključno s prenehanjem pogodbe o zaposlitvi in plačami.

Članstvo v sindikatih

- Članstvo in vključevanje v organizacijo delavcev, ali delodajalcev ali v vsako organizacijo, katere člani opravljajo določen poklic, vključno z ugodnostmi, ki jih zagotavljajo take organizacije.

Socialne pravice

- Socialna zaščita, vključno s socialno varnostjo;
- Socialne ugodnosti.

Zdravstveno varstvo

- Zdravstveno varstvo.

Izobraževanje

- Vzgoja in izobraževanje.

Trg dobrin in storitev

- Dostop do dobrin in storitev, ki so na voljo javnosti, vključno s stanovanji, in preskrbo z njimi.

Drugo

- V to področje spadajo zadeve, ki jih ni mogoče uvrstiti v zgornje kategorije in zadeve, ki naslavljajo vsa področja hkrati ali pa splošno področje varstva pred diskriminacijo.

Pregled statusov priporočil

Status priporočila na dan 31. januar 2023:

- Uresničeno: ●
- Neuresničeno: ●

Nekatera priporočila za spodbujanje enakega obravnavanja so sistemska in splošna, njihov cilj je predvsem delovati preventivno in ozaveščati, pogosto pa so poslana več naslovnikom hkrati. V teh primerih so označena kot:

- Sistemsko priporočilo: ●

1.1 Ocene diskriminatornosti predpisov

! Solidarnostni dodatek za odpravo posledic energetske revščine iz aprila 2022 po oceni Zagovornika ni v skladu z 18. členom ZVarD

Zagovornik je ocenil, da Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE), na podlagi katerega so upravičenci aprila 2022 prejeli 150 evrov enkratnega solidarnostnega dodatka za omilitev posledic energetske revščine, ni v skladu z določbami o posebnih ukrepih po 18. členu ZVarD. V oceni je opozoril, da je treba pri sprejemanju ukrepov, s katerimi naj bi odpravili manj ugoden položaj oseb z določeno osebno okoliščino v primerjavi z drugimi, ki te osebne okoliščine nimajo, utemeljiti, zakaj je nekdo deležen privilegirane obravnave. Ocenjevani zakon teh podlag ni imel, sredstva pa so zato prejeli tudi tisti, ki jih niso potrebovali, prejeli pa jih niso vsi tisti, ki bi jih glede na njihove osebe okoliščine premoženjskega stanja in življenja v energetske revnih gospodinjstvih morali. Vladi je priporočil, naj v prihodnje pri podobnih ukrepih z analizami utemelji kategorije upravičencev do dodatkov (050-10/2022/6 – ocena, 050-7/2022, 050-8/2022).

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji, ki se nanaša na predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti, po oceni Zagovornika ni diskriminatoren

Na podlagi analize podatkov, ki so jih Zagovorniku poslale štiri od petih delujočih romskih zvez, je Zagovornik ocenil, da z ekskluzivnostjo Zveze Romov Slovenije v Svetu romske skupnosti romska društva s sedeži v občinah na območjih, kjer romska skupnost ni tradicionalno naseljena, niso postavljena v manj ugoden položaj v primerjavi z romskimi društvi s sedeži v občinah na območjih, kjer je romska skupnost avtohtona. Po oceni Zagovornika določba prvega odstavka 10. člena Zakona o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS) ni diskriminatorna do neavtohtonih Romov. Vendar pa je v postopku ocene diskriminatornosti ZRomS Zagovornik ugotovil, da več kot dve tretjini romskih društev ni vključenih v Zvezo Romov Slovenije, kar ji jemlje legitimnost predstavništva vseh Romov v Svetu romske skupnosti. Zagovornik je Vladi priporočil, naj pripravi predlog spremembe ZRomS, s katero bo omogočeno reprezentativno predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti. (050-14/2021/28).

Odlok o določitvi pogojev vstopa v Republiko Slovenijo zaradi zajezitve in obvladovanja nalezljive bolezni covid-19 ni diskriminatoren glede na kraj bivanja

Zagovornik je prejel predlog za obravnavo Odloka o določitvi pogojev vstopa v Republiko Slovenijo zaradi zajezitve in obvladovanja nalezljive bolezni covid-19. Po določbi 4. točke prvega odstavka 7. člena odloka se vstop v Republiko Slovenijo brez napotitve v karanteno na domu in brez PCT pogoja dovoli tudi »čezmejnemu delovnemu migrantu, ki ima delovno razmerje v eni od držav članic Evropske unije ali drugi državi schengenskega območja in ki ima prebivališče v razdalji največ 10 kilometrov zračne črte od skupne mejne črte Republike Slovenije in sosednje države, in se vrača v petih dneh po prehodu meje«. Predlagatelj je izrazil prepričanje, da je s to omejitvijo diskriminiran zaradi kraja bivanja. Ima namreč začasno prebivališče v Zagrebu, ki je več kot deset kilometrov oddaljen od meje, in se vsak dan vozi na delo v Slovenijo. Zagovornik je ocenil, da predpis ni diskriminatoren glede na kraj bivanja (050-29/2021/8).

1.2 Priporočila Zagovornika Vladi

Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (ZUOPVCE)¹

Priporočilo (050-10/2022/7):

1. Vlada naj zakon spremeni tako, da pri sprejemanju ukrepov, s katerimi se naslavlja odprava posledic energetske revščine, utemelji kategorije upravičencev do dodatkov na izvedenih analizah ter pri določanju kategorij upravičencev upošteva njihovo premoženjsko stanje ter dejansko nezmožnost zagotavljanja osnovnih energetskih potreb. ●

Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (ZSDV)²

Priporočilo (050-13/2022/12):

1. Vlada naj zakon spremeni tako, da upošteva načelo enakosti; da v skladu z 18. členom ZVarD utemelji kategorije upravičencev do ugodnosti na izvedenih analizah ter da pri določanju kategorij upravičencev upošteva njihovo premoženjsko stanje in dejanske digitalne kompetence. Poleg tega naj pri izvedbi zakona zagotovi regijsko enakomerno dostopnost do usposabljanj. ●

Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane³

Priporočilo (0709-18/2022/3):

1. Vlada naj zagotovi potrebna sredstva za financiranje investicijsko-vzdrževalnih del na objektih in opremi srednjih šol z namenom zagotavljanja in izboljšanja dostopnosti. Vse srednje šole morajo biti namreč po 38. členu Zakona o izenačevanju možnosti invalidov polno dostopne do konca leta 2025. ●

¹ Zakon o nujnih ukrepih za omilitev posledic zaradi vpliva visokih cen energentov (Uradni list RS, št. 29/22).

² Zakon o spodbujanju digitalne vključenosti (Uradni list RS, št. 35/22).

³ V okviru posebnega poročila Zagovornika Dostopnost srednjih šol za gibalno ovirane. Dostopno na: https://zagovornik.si/wp-content/uploads/2022/07/Posebno-porocilo_Dostopnost-srednjih-sol-za-gibalno-ovirane.pdf

Priprava nacionalnih strateških načrtov za varstvo pred diskriminacijo

Priporočili (0709-26/2022/1):

1. Vlada naj pripravi in sprejme štiri manjkajoče strateške načrte na nacionalni ravni, ki so ključna podlaga za snovanje naprednih in z EU-smernicami usklajenih ukrepov varstva pred diskriminacijo in spodbujanja enakih možnosti na zakonodajni ravni in na ravni politik. ●
2. Vlada naj vzpostavi enotno točko na ravni vlade (ministrstva, urada ali druge organizacijske enote), katere ključna naloga bi bila priprava, sprejem in spremljanje učinkovitosti izvajanja nacionalnih politik preprečevanja in odprave diskriminacije ter spodbujanja enakih možnosti na celovit in poenoten način. ●

Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (ZRomS-1)⁴

Priporočilo (050-14/2021/29):

1. Vlada naj spremeni zakon tako, da bo omogočeno reprezentativno predstavništvo pripadnikov romske skupnosti v Svetu romske skupnosti Republike Slovenije. Pri tem naj se upošteva, da obstajajo poleg Zveze Romov Slovenije še druge romske zveze, v katere se združujejo romska društva s sedeži na območjih tako tradicionalno kakor tudi netradicionalno naseljene romske skupnosti. ●

⁴ Zakon o romski skupnosti v Republiki Sloveniji (Uradni list RS, št. 33/07).

1.3 Ugotavljanje diskriminatornosti ravnanj

Zagovornik v letu 2022 ni izdal odločb o ugotavljanju diskriminatornosti ravnanj iz pristojnosti Vlade.

1.4 Svetovanje, informiranje in podpora

Zagovornik v letu 2022 ni obravnaval primerov svetovanj iz pristojnosti Vlade.

1.5 Sodelovanje Zagovornika z Vlado

Sodelovanje Zagovornika z Vlado je podrobneje opisano v podpoglavjih sodelovanj s posameznimi ministrstvi.

1.6 Splošni in posebni ukrepi za odpravo diskriminacije in spodbujanje enakega obravnavanja

Zagovornik v letu 2022 na Vlado ni naslovil poizvedbe o posebnih in drugih ukrepih za odpravo diskriminacije in spodbujanja enakega obravnavanja, ker je poizvedbe poslal neposredno ministrstvu.